

Mfv.I.10.419/2013/7.

A Kúria a dr. Galambos Károly ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Milovecz Márk jogtanácsos által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 37.M.5274/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.637.123/2012/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2014. május 28. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.637.123/2012/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli.

I n d o k o l á s

A felperes a keresetében a munkáltatói rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítását és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte eredeti munkakörbe történő visszahelyezése mellett.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 37.M.5274/2010/38. számú ítéletével a keresetet elutasította és a felperest perköltség viselésére kötelezte azzal, hogy az eljárás illetéke az államot terheli.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1977. június 29-étől állt határozatlan idejű munkaviszonyban az alperesnél háló- és fekvőkocsi utaskísérő munkakörben. Feladatai között szerepelt a háló- és fekvő útjegyek és menetjegyek összegyűjtése, utasok regisztrálása, büfé szolgálat kínálása, úti okmányok értelemszerű és folyamatos kitöltése, előírt bizonylatolás elvégzése, jegyösszesítő, és tükörblokk összesítő készítése, pontozóív vezetése, meg nem jelent utasok jelzése, utasok áthelyezése, pótgjegyek kiállítása és a pontozóívre történő felvezetése az utas elhelyezése után. A felperesnek kézzel kellett ellátnia a menetjegy hátoldalát amelyet az utasoktól vett át, az összegyűjtött menetjegyeket adta át a kalauzoknak, akik azt lebélyegezték, egyeztették az utasok számával, majd a kalauzok kezelését követően a felperes adta vissza a menetjegyet az utasok részére.

2010. júniusában a bevétel ellenőrzési szervezet vezetője jelezte a felperes közvetlen munkáltatói jogkör gyakorlójának, hogy beazonosíthatóan egy-egy járáshoz köthetően jegyvisszaváltásokra került sor. Megállapítható volt, hogy a felperes és Sz.J. által teljesített szolgálatok alkalmával, illetőleg az általuk kísért vonatokon utazó utasok váltottak vissza kezeletlen jegyeket.

Az információk alapján M.A. próbavásárlást szervezett, amelyet az alperessel szerződéses jogviszonyban álló S.R. Kft. munkatársai

folytattak le.

M.A. és a próbavásárlók az utazás időtartama alatt telefonon tartották a kapcsolatot, és ennek során Cs.G. és Sz.A. beszámoltak arról, hogy a menetjegyeiket nem kapták vissza a felperestől és Sz.J.-től, továbbá hogy Sz.A. számlát és nyugtát sem kapott a kifizetett 23 Euróról. A próbavásárlók a feladat teljesítését követően szabadjeggyel tértek vissza B.-re.

2010. október 6-án az alperes meghallgatta a próbavásárlókat, akik részletesen előadták az ügy során történeteket. Ezen a napon K.K. az M.A.-nak küldött elektronikus levélben arról tájékoztatta a munkáltatói jogkör gyakorlóját, hogy az egy útra szóló B-C.N. viszonylati menetjegyek B. NY. pályaudvar pénztára által visszatérítésre kerültek. Az alperes ezt követően hallgatta meg a felperest és Sz.J.-t.

A felperes a 2010. október 12-én tartott meghallgatása során elismerte, hogy nem adott nyugtát az átvett 23 Euróról, továbbá azt a tényt, hogy Sz.A. menetjegyet nem adta vissza a részére, hanem azt Sz.J.-nak juttatta, hogy váltsa vissza, majd az érte kapott 5.000 forintos összeget eltette. Vállalta egyben megfizetni az okozott kárt. A felperes 2010. október 14-én beadványban úgy nyilatkozott a munkáltatói jogkör gyakorlója felé, hogy visszavonja a két nappal korábban tett vallomását, mert elmulasztották jogairól tájékoztatni. Vallomását külső befolyások hatására, megfélemlítve, félrevezetve, felkészületlenül tette. 2010. október 14-én az alperes rendkívüli felmondással szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Ennek indokolása szerint a menetjegyet nem az előírtak szerint kezelte, majd azt visszaváltva az alperesnek 7.182 forint kárt okozott. Ezen mulasztását a 2010. október 12-én felvett jegyzőkönyvben elismerte és vállalta az okozott kár megtérítését. Mulasztása miatt a munkáltató bizalma megrendült.

Az ügygel összefüggésben a munkáltató feljelentést tett, és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1.Sze.13763/2011/9. számú végzésével megállapította, hogy a felperes megvalósította a sikkasztással elkövetett tulajdon elleni szabálysértést, amiért a bíróság őt figyelmeztetésben részesítette.

A munkaügyi bíróság ítéletében utalt az Mt. 96. §-ának (1) és (4) bekezdésében foglaltakra, valamint az MK.95. számú állásfoglalására. Az alperes a részére nyitvaálló szubjektív határidőn belül élt a rendkívüli felmondás jogával figyelemmel arra, hogy a felperes által sem vitatottan K.K. 2010. október 6-án tájékoztatta elektronikus levélben, valamint telefonon a munkáltatói jogkör gyakorlóját M.A.-t a próbavásárlással érintett jegyek visszaváltásáról. Ehhez képest az alperes 2010. október 14-én élt a rendkívüli felmondás jogával, amely alapján a tizenöt napos szubjektív határidő megtartottnak tekintendő.

Az ítélet szerint a felperes maga is elismerte kötelezettségszegését, amelyet 2010. október 14-én írásban megtámadott. Az Mt. 7. §-ára történő utalással a bíróság kifejtette, hogy a felperes a 30 napos megtámadási határidőt

betartotta, ezt követően azonban elmulasztotta a munkaügyi jogvitára irányadó szabályok alkalmazását, azaz hogy a keresetlevelet 30 napon belül benyújtsa. A 2012. január 25-én kelt beadványában kérte első ízben megállapítani jognyilatkozata érvénytelenségét. A 6 hónap elteltével a megtámadás joga nem gyakorolható, a felperes elkésztetten terjesztette elő ezen kereseti kérelmet tekintettel arra, hogy a rá irányadó objektív jogvesztő határidőt túllépte. Ennek következtében a bíróság nem állapította meg a felperes jognyilatkozatának érvénytelenségét, az nem minősült sikeresen megtámadott jognyilatkozatnak.

A bíróság ítélete szerint a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján nem volt igazolt a felperes azon hivatkozása, amely szerint a 2010. október 12-ei meghallgatása során nem volt megfelelő egészségi állapotban, továbbá hogy kifogásolta volna K.GY. mint szakszervezeti képviselő személyét.

A felperes sérelmezte a kollektív szerződés melléklete szerinti eljárásra vonatkozó rendelkezések be nem tartását. A perbeli esetben azonban meghallgatására került sor a munkáltatói jogkör gyakorlója által tudomására jutott információkra tekintettel, és nem hátrányos jogkövetkezmény alkalmazása, illetőleg kártérítési eljárás lefolytatására irányuló eljárás kezdeményezése történt. Így az alperes részéről a kollektív szerződés megsértése nem nyert bizonyítást. Ítéleti bizonyossággal megállapítható volt a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján - különösen Sz.A. négy ízben azonos módon megtett vallomásra -, hogy a rendkívüli felmondással érintett menetjegy a felperes részéről átadásra került, azonban bizonyíthatóan azt nem adta vissza, nem kezelte, ezáltal visszaválthatóvá vált. Ebből következően a felperes lényeges munkaköri kötelezettségét megszegte, megvalósult a rendkívüli felmondásban rögzített indok.

Önmagában a védekezés hiánya a következetes ítélkezési gyakorlat szerint nem teszi jogellenessé a rendkívüli felmondást.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 49.Mf.637.123/2012/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest másodfokú perköltség viselésére kötelezte. Kimondta, hogy a perben felmerült tanúköltséget az állam viseli.

A másodfokú bíróság ítélete szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat és tanúvallomásokat a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően okszerűen, ellentmondásoktól mentesen mérlegelte, amely alapján a tényállást teljeskörűen feltárta. Helytállóan utasította el annak sürgőssége folytán a felperes további tanúk meghallgatására irányuló indítványát, amely döntését ítéletében megfelelően megindokolta (10. oldal első bekezdés), tehát a felperes a fellebbezésében iratellenesen sérelmezte ennek elmaradását.

Nem fogadható el a felperes azon érvelése sem, miszerint a Pp. 221. § (1) bekezdésébe, valamint a 195. § (1) bekezdésébe ütközik a 23 Euró értékű jegyvásárlással kapcsolatos nyugtaadás elmulasztásának

a tényállásban való indokolatlan és szükségtelen rögzítése. Tény, hogy a felperes ezen magatartása a rendkívüli felmondás indokolásának tárgyát nem képezte, ezért a jelen perben nem volt értékelhető, de erre nem is került sor. Az ítélet indokolásából egyértelműen kitűnik, hogy az elsőfokú bíróság kizárólag a rendkívüli felmondás indokolásában foglaltakat vizsgálta és értékelte különös figyelemmel az ítélet 9. oldal negyedik bekezdésében rögzítettekre.

A felperes a 2010. október 12-én a tényállás tárgyában tett állításait, bizonyos események megtörténteire vonatkozó elismerő nyilatkozatát vonta vissza két nappal később, tehát a megtámadás jogintézménye az Mt. 7. § szerinti jogszabályi feltételek hiányában adott esetben nem alkalmazható. A felperes saját korábbi tényállításait visszavonó nyilatkozatának kizárólag a bizonyítékok értékelése körében lehet jelentősége.

Szükségtelen volt a felperes 2010. október 12-ei egészségi állapotának szakértői vizsgálata, ugyanis a meghallgatásakor előadottak figyelmen kívül hagyása esetén is egyéb okirati bizonyíték és tanúvallomás van arra nézve, hogy a felperes a rendkívüli felmondásban terhére rótt kötelezettségszegést elkövette.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Másodlagos kérelme az ítéletek hatályon kívül helyezését követően a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalára irányult, perköltség iránti igényt is előterjesztett. A felperes a keresetében és a fellebbezésében foglaltakat a felülvizsgálati kérelem ténybeli és jogi alapjaként is fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy a munkaköri feladatát a menetjegyek vizsgálata nem képezte, az alperesnél utaskísérőként látta el tevékenységét.

Az eljárt bíróságok a bizonyítási eljárás során felmerülő ellentmondásokat nem tárták fel, nem adták indokát annak, hogy a felperes bizonyítási kérelmeit miért nem teljesítették.

A felperes a kérdéses visszaváltott menetjeggyel kapcsolatosan kérte a pénztáros tanúkénti meghallgatását, mert ez is a vétlenségét igazolhatta volna akár írásszakértő bevonásával.

Az alperes terhére kell értékelni a bizonyítás hiányosságaiból eredő körülményeket (Pp. 164. §).

A felperes álláspontja szerint jogosult volt visszavonni a szabályszerű értesítés nélkül, általa meghatalmazott jogi képviselő hiányában tett előadását olyan ügyben, amely később rendkívüli felmondás alapját képezte. Ezért a nyilatkozat megtételekor fennálló felperesi egészségi állapot szakértői vizsgálata mellőzhetetlen lett volna, mivel ezzel a kompetenciával a bíróságok nem rendelkeztek.

M.A., SZ.A., CS.G. nem voltak érdektelen tanúk, mindkét próbavásárló a lakos - mint a felperes is -, és Cs.G. a P.C. Bt-vel szerződéses kapcsolatban áll, amelyet a felperes házastársa,

K.Z. képvisel. K.ZS. pedig nem volt szakszervezeti tisztségviselő. A próbavásárlók nem tettek jelentést csak jóval később, megbízásuk teljesítéséről a helyszínen nem készítettek fényképfelvételeket. Amennyiben az alperes által állított eljárás lefolytatására került sor, vagyis külső (magán) személyek által bevont ellenőrzés történt, az súlyosan sértette a felperes személyiségi jogait, és az Mt. 4. §-a szerinti rendeltetésellenes joggyakorlásnak minősül.

A felperessel szemben a 23 Euróval kapcsolatos tényállásrész nem képezte a rendkívüli felmondás tárgyát, ezért az elsőfokú ítéletnek az erre vonatkozó megállapításai indokolatlanok és szükségtelenek.

Az alperes a rendkívüli felmondással összefüggő munkáltatói eljárás során nem tartotta be a kollektív szerződés melléklete rendelkezéseit, mivel a 2010. október 12-ei meghallgatás során nem közölték az eljárás jellegét, és ez az iratokból sem állapítható meg. Az alperesi munkaügyi eljárás során sérült a felperes védekezéshez való joga. Az Mt. 7. § (3) bekezdésében foglalt 30 nap alatt a felperes a korábbi nyilatkozatát megtámadta. A 2012. január 25-én kelt beadványával igényét még jogszerűen, a munkajogi - 3 éves - elévülési időben érvényesíthette az Mt. 201. §-a értelmében tekintettel arra, hogy az Mt. 7. §-a szerinti megtámadási nyilatkozata a 2010. október 12-ei személyes előadására vonatkozott.

Mivel a téves jogértelmezés alapján a felperes megtámadási nyilatkozatát a munkaügyi bíróság nem bírálta el, az ezzel kapcsolatos bizonyítást nem folytatta le, a felperes álláspontja szerint a Pp. 252. § (2) bekezdése szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése szükséges.

A 2010. szeptember 11-ei - az alperes által állított - kötelezettségszegéshez képest az alperes a felperest csak 2010. október 12-én hallgatta meg, amikor több mint 30 nap már eltelt. K.K. 2010. október 6-ai e-mail nyilatkozata közömbös a jegyek visszaváltásával kapcsolatban, mivel a rendkívüli felmondásban állított jegynek a visszaváltását az NY. pályaudvar pénztárában nem a felperes végezte.

A felülvizsgálati érvelés szerint Sz.A. és Cs.G. évekig törzsvendégként látogatták a felperes felesége által üzemeltetett P. presszót A.-n, Sz.A. egy konfliktus miatt, haraggal maradt távol évekkorábban a presszótól.

A felperes álláspontja szerint M.A.-tól mint munkáltatói jogkörgyakorlótól az ügy tárgyilagosa megítélése nem volt várható. A munkaügyi bíróság előtti eljárásban ezzel összefüggésben sérültek az eljárási jogszabályok, amikor az alperes képviselőjét és munkáltatói jogkörgyakorlóját a bíróság tanúként hallgatta meg. A felperes álláspontja szerint a Pp. 167. § (1) bekezdése szerint a tanú csak az alperesi fél személyétől (képviselőjétől) eltérő személy lehet.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 272. §-ának (2) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelemben kell előadni a jogszabálysértés megjelölése mellett, hogy a fél a jogerős határozat megváltoztatását milyen okból kívánja, ezért a Kúria nem a korábbi beadványokra (fellebbezés) hivatkozást, hanem kizárólag a jelen felülvizsgálati kérelemben konkrétan megjelölt indokokat vette figyelembe.

Az 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 96. § (1) bekezdése értelmében a munkáltató a munkavállaló munkaviszonyát rendkívüli felmondással megszüntetheti, ha a munkavállaló a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegi, vagy egyébként olyan magatartást tanúsít, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi. Ugyanezen jogszabály (4) bekezdése értelmében pedig a rendkívüli felmondás jogát az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított egy éven belül lehet gyakorolni.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul állította, hogy a bíróságok tévedtek a döntésük meghozatalakor, mivel a menetjegyek vizsgálata nem képezte a feladatát. A rendkívüli felmondás ezt nem is róta a felperes terhére, az azonban megállapítható volt, hogy munkaköri kötelezettsége volt a jegyek összegyűjtése, a kalauznak történő átadása majd ellenőrzés után az utasnak történő visszaszolgáltatása. Az eljárás során bizonyításra került, hogy a felperes ezen kötelezettségének nem tett eleget. A menetjegy kezelése elmaradt, amely lehetővé tette annak visszaváltását a szolgáltatás igénybevétele ellenére.

A felperes alaptalanul sérelmezte a pénztáros tanúkenti meghallgatásának elmaradását, mivel a jegy visszaváltásának megtörténte bizonyításra került, az hogy az ellenértékként járó összeget nem a felperes vette fel a pénztárban, felróható magatartásának kimentésére nem alkalmas.

A felperes elismerő jognyilatkozatát visszavonhatta, az eljáró bíróságok azonban helytállóan fejtették ki, hogy a bíróság előtt csupán a 2012. január 25-én kelt beadványában kérte jognyilatkozata érvénytelenségének megállapítását, amelyre az Mt. 7. § (1) bekezdése alapján már nem volt lehetőség. A felülvizsgálati kérelemben foglaltaktól eltérően a másodfokú bíróság kifejtette erre vonatkozó álláspontját (49.Mf.637.123/2012/4. számú ítélet második oldal 4. bekezdés). A megtámadásra vonatkozóan a jogszabály egyértelmű eligazítást ad, a felperesnek a 3 éves elévülésére történő hivatkozása alaptalan. A felperes a felülvizsgálati kérelmében arra helytállóan hivatkozott, hogy a 23 Euró értékű jegyvásárlással kapcsolatos nyugtaadás elmulasztása nem volt a rendkívüli felmondás tárgya. Az eljáró bíróságok azonban e körben nem is folytattak le bizonyítási eljárást és nem foglaltak állást ezen magatartást illetően. Ugyancsak megalapozatlan azon felülvizsgálati érvelés, hogy külső „magánszemélyek” tartották a vizsgálatot, amely személyiségi jogot sért. Ez nem volt megállapítható, a felperes maga sem jelölte meg konkrét formában,

hogy a jogsértés megvalósulása milyen módon történt. Az a körülmény, hogy a vizsgálatot végző személyek esetleg a felperes házastársa érdekeltségébe tartozó P. presszó vendégei, illetve, hogy Sz.A. - az ugyancsak a felperes felesége érdekkörébe tartozó - P.C. Bt. megrendelője volt, többlettényállási elem hiányában az eljárást nem teszi jogellenessé. A jogvita eldöntése során nincs jelentősége annak, hogy K.GY. szakszervezeti képviselő-e, a felperes ezzel kapcsolatosan a megelőző eljárás során maga sem tett észrevételeket. Az elsőfokú bíróság részletesen, törvénysértés nélkül kifejtette, hogy a kollektív szerződésben foglaltak miatt nem sérültek (elsőfokú ítélet 8. oldal utolsó bekezdés), ezzel a Kúria az indokolás megismétlése nélkül teljes mértékben egyetértett. Alaptalanul sérelmezte a felperes a szubjektív határidő betartásának elmulasztását is. A 2010. szeptember 11-ei kötelezettségszegést követően, a későbbiekben történő jegyviSSZAVÁLTÁSRÓL a munkáltatói jogkör gyakorlója bizonyítottan 2010. október 6-án szerzett tudomást. Ezután haladéktalanul intézkedett a tények tisztázása érdekében a felperes meghallgatása iránt, amelyre 2010. október 12-én került sor. Ezt követően két nappal, a 2010. október 14-én meghozott rendkívüli felmondás határidőben történt, a munkáltató nem járt el jogsértően [Mt. 96. § (4) bekezdés].

Az eljáró bíróságok - a felülvizsgálati kérelemben foglaltaktól eltérően - nem követtek el jogsértést akkor sem, amikor a munkáltatói jogkör gyakorlóját tanúként hallgatták meg, az alperes képviselőjét az eljárás során mindvégig ügyvéd látta el. A bíróságok a bizonyítási eljárás során beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét a maguk összességében értékelik, és a per összes releváns körülményére figyelemmel - meggyőződésük szerint - bírálják el mérlegelve, hogy az egyes bizonyítékok közötti esetleges ellentét miként oldható fel. E mérlegelés legfőbb korlátja a bíróság indokolási kötelezettsége [Pp. 221. § (1) bekezdés]. Az ítélet indokolásából világosan ki kell tűnni, hogy a bizonyítékok mérlegelése során melyek voltak azok a körülmények, amelyeket a bíróság irányadónak tekintett. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének, újabb egybevetésének nincs jogi lehetősége, a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a mérlegelés körébe vont adatok értékelése során a bíróság nyilvánvalóan téves vagy okszerűtlen következtetésre jutott-e (BH.2012.173.). A jelen esetben az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése során helytálló következtetésre jutottak, a felülvizsgálati kérelemben megfogalmazottak jogszabálysértés megállapítására nem adtak lehetőséget.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Kötelezte a pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán a 6/1986. (VI.26.) IM

rendelet 14. §-a, valamint a 73/2009. (XII.22.) IRM rendelet, és a Pp. 359/A. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. május 28.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hiteléül:Nné tisztviselő